

VARSINAIS-SUOMEN HYVINVOINTIALUE

Varsinais-Suomen hyvinvointialue
PL 52
20521 Turku

Y-tunnus: 3221065-1

Valtionavustuksen myöntäminen Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle vuosille 2023–2025**Hakemus**

Varsinais-Suomen hyvinvointialue on hakenut 6.10.2022 saapuneella hakemuksella 25 745 294 euroa valtionavustusta Varsinais-Suomen kestävän kasvun hankkeelle.

Hanke liittyy Suomen kestävän kasvun ohjelmaan, jolla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävää kasvua. Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU).

Hakemuksessa kuvataan kuinka Covid19 pandemia on Varsinais-Suomessa vaikuttanut erityisesti seuraaviin haavoittuviin asiakasryhmiin lapset ja nuoret, jotka kärsivät yksinäisyydestä, syrjäytyneisyydestä tai ahdistus- tai masennusoireista, nuoret, joilla on päihdeongelmia, lapset ja nuoret, jotka ovat itse tai heidän vanhempansa ovat mielenterveys- ja päihdepalveluiden asiakkaita, monioireiset, erityisesti väsymysoireista kärsivät, ja joiden palveluvajeen pitkittyminen johtaa komplisoitumiseen, kroonistumiseen ja laajamittaisen palvelutarpeen riskiin. Hankkeen toimenpiteet kohdistuvat näihin ryhmiin.

Tavoitteena on purkaa pandemian aiheuttamaa hoito-, kuntoutus- ja palveluvelkaa, lisätä digitaalisten ratkaisujen käyttöä ja edistää tasa-arvoa. Toimenpiteillä tavoitellaan perustason hoitoon pääsyn huomattavaa parantumista (seitsemässä päivässä 80 prosentissa kiireettömistä käynneistä vuoden 2025 loppuun mennessä). Lisäksi parannetaan työelämän ulkopuolella olevien osatyökykyisten henkilöiden työllistymisedellytyksiä, sekä kehitetään palvelujen vaikuttavuuden arviointia ja vaikuttavuusperusteista ohjausta.

Hankkeen tavoitteet ja sisältö kuvataan tarkemmin hakemusasiakirjoissa.

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN RATKAISU

Sosiaali- ja terveysministeriö myöntää Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle hankeavustuksena yhteensä 17 958 000 euroa valtionavustusta hankkeen toteuttamiseen seuraavasti:

- 1 340 000 euroa pilarin 3 investointiin Työkykyohjelma, momentilta 33.60.61.05
(57,8 % vuosi 2022; 22,2 % vuosi 2023; 20,0 % vuosi 2024)
- 551 000 euroa pilarin 3 investointiin IPS-kehittämishanke, momentilta 33.60.61.05
(54,2 % vuosi 2022; 45,8 % vuosi 2023)

- 10 506 000 euroa pilarin 4 investointiin 1, momentilta 33.60.61.01
(51,6 % vuosi 2022; 45,9 % vuosi 2023; 2,5 % vuosi 2024)
- 938 000 euroa pilarin 4 investointiin 2, momentilta 33.60.61.02
(6,0 % vuosi 2021; 57,8 % vuosi 2022; 36,2 % vuosi 2023)
- 1 487 000 euroa pilarin 4 investointiin 3, momentilta 33.60.61.03
(30,0 % vuosi 2022; 23,4 % vuosi 2023; 30,0 % vuosi 2024; 16,6 % vuosi 2025)
- 3 136 000 euroa pilarin 4 investointiin 4, momentilta 33.60.61.04
(12,1 % vuosi 2022; 25,9 % vuosi 2023; 29,3 % vuosi 2024; 32,8 % vuosi 2025)

Avustuksella voidaan kattaa hanketoiminnasta aiheutuvat kustannukset täysimääräisesti.

Avustus kohdennetaan maksatuspäätösperusteisesti ja maksetaan valtion vuosien 2021–2025 em. talousarviomomenteilta käyttäen em. vuosikohtaisesta prosentuaalisesta suunnitelmasta riippumatta aina vanhimman käytettävissä olevan talousarviovuoden määrärahaa. Määräraha on 3-vuotista siirtomäärärahaa. Vuosien 2023–2025 osalta valtionavustusta voidaan käyttää edellyttäen, että eduskunta on hyväksynyt määrärahan kyseisten vuosien talousarvioihin.

Valtionavustus on tarkoitettu käytettäväksi pilarin 3 investoinneissa aikavälillä 1.1.2023 – 31.12.2024 syntyviin kustannuksiin ja hankkeen raportointiin liittyviin kustannuksiin aikavälillä 1.1.2025 – 28.2.2025.

Valtionavustus on tarkoitettu käytettäväksi pilarin 4 investoinneissa aikavälillä 1.1.2023 – 31.12.2025 syntyviin kustannuksiin ja hankkeen raportointiin liittyviin kustannuksiin aikavälillä 1.1.2026 – 30.4.2026.

Avustus on käytettävissä myös hankehakemuksen valmistelusta aiheutuneisiin ja todennettavissa oleviin kustannuksiin aikavälillä 1.9.2022 – 31.12.2022.

Avustusta saa käyttää avustuksen saajan (hankehallinnoija) toiminnan kustannuksiin sekä alla lueteltujen avustuksen käyttäjien (osatoteuttajat) toiminnan kustannuksiin (yhdessä ”hanketoimijat”).

Osatoteuttaja

Auran kunta 0132103-3

Kaarinan kaupunki 0133226-9

Kemiönsaaren kunta 0133833-7

Koski TL kunta 0213007-9

Kustavin kaupunki 0134349-4

Laitilan kaupunki 0134480-9

Liedon kunta 0134698-6

Loimaan kaupunki 1927453-8

Marttilan kunta 0135086-2
Maskun kunta 0204064-7
Mynämäen kunta 2048364-4
Naantalin kaupunki 0135457-2
Nousiaisten kunta 0135821-5
Oripään kunta 0135869-6
Paimion kaupunki 0136169-2
Paraisten kaupunki 0136082-5
Pyhärannan kunta 0204403-1
Pöytyän kunta 1929519-5
Raision kaupunki 0204428-5
Ruskon kunta 0204524-5
Salon kaupunki 0139533-1
Sauvon kunta 9038213-6
Someron kaupunki 0153082-0
Taivassalon kunta 0139991-4
Turun kaupunki 0204819-8
Uudenkaupungin kaupunki 0144036-6
Vehmaan kunta 0144561-8
HUS-yhtymä 1567535-0
Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus 1796674-1
Pohjois-Savon hyvinvointialue 3221316-6

Perustelut

Suomen kestävä kasvun ohjelmalla tuetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävä kasvua. Ohjelma vauhdittaa kilpailukykyä, investointeja, osaamistason nostoa sekä tutkimusta, kehitystä ja innovaatioita. Ohjelman rahoitus tulee EU:n kertaluonteisesta elpymisvälineestä (Next Generation EU). Jäsenvaltion on esitettävä kansallinen elpymis- ja palautumissuunnitelma (RRP), jotta se voi saada elpymis- ja palautumistukivälineen rahoitusta. Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelma on osa Suomen kestävä kasvun ohjelmaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa Suomen kestävä kasvun ohjelman pilarista 4, joka koskee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuuden vahvistamista ja kustannusvaikuttavuuden lisäämistä, ja osin pilarista 3, joka koskee työllisyysasteen ja osaamistason nostamista kestävä kasvun vauhdittamiseksi. Valtionavustuksiin varattu kokonaisuromäärä perustuu valtion talousarvion momentille 33.60.61 (Elpymis- ja palautumissuunnitelman rahoitus sosiaali- ja terveydenhuoltoon) tehtyihin varauksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriö ilmoitti 1.9.2022 haettavana olevasta valtionavustuksesta, jonka hakuaika päättyi 6.10.2022. Haku oli kohdistettu hyvinvointialueille niin, että valtionavustusta voidaan myöntää vain yhdelle hankkeelle kullakin hyvinvointialueella. Valtionavustusta voidaan lisäksi myöntää yhdelle sosiaalialan osaamiskeskukseen, joka toimii hankehallinnoijana osaamiskeskusten yhteenliittymässä. Valtionavustuksina jaettavissa oleva enimmäismäärä oli yhteensä 255,6 miljoonaa euroa.

Avustukseen sovelletaan valtioneuvoston asetusta elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista sosiaali- ja terveysalan valtionavustuksista vuosina 2021–2025 (1126/2021). Asetuksessa on määriteltä avustuksen myöntämisen edellytykset.

Valtionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) avustus täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaiset tavoitteet;
- 2) avustus tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden kehittämistä ja tehostamista, hyvien käytäntöjen levittämistä sekä toimintatapojen uudistamista;
- 3) avustuksessa otetaan huomioon tarvittava poikkihallinnollinen yhteistyö; ja
- 4) avustuksen voidaan arvioida olevan tuloksellinen ja laaja-alaisesti hyödynnettävä.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 3 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa jompaakumpaa tai molempia seuraavista tavoitteista:

- 1) laajennetaan työkykyohjelmaa ja toimintamallia, jossa tuetun työllistymisen näyttöön perustuva työhönvalmennus toteutetaan psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen integroituna palveluna;
- 2) otetaan huomioon mielenterveys ja työkyky työllisyyden ja tuottavuuden edellytyksenä.

Avustuksen myöntämisen edellytyksenä elpymis- ja palautumissuunnitelman pilarissa 4 on lisäksi, että sillä rahoitettava toiminta toteuttaa yhtä tai useampaa seuraavista tavoitteista:

- 1) edistetään laillistetun terveydenhuollon ammattihenkilön kiireettömään hoitoon pääsyä seitsemässä vuorokaudessa perusterveydenhuollossa sekä vähennetään covid-19 -epidemian aiheuttamaa sosiaali- ja terveydenhuollon hoito-, kuntoutus- ja palveluvajetta;
- 2) edistetään perusterveydenhuollon hoitopaikasta vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista;
- 3) vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuutta tukevaa tietopohjaa ja vaikuttavuusperusteista ohjausta;
- 4) otetaan käyttöön perusterveydenhuollon hoitopaikasta edistävät palvelumuotoillut digitaaliset innovaatiot.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Työterveyslaitos (TTL) ovat arvioineet hankkeen arviointilomakkeessa (liite 2) todetuin kriteerein. Arviointiryhmä on koonnut yhteenvedon hakemuksia koskevista huomioista (liite 3) sekä hankekohtaisen arvioinnin yhteenvedon ja arviointilausunnon (liite 4). Hankkeen tulee toimeenpanossa kiinnittää huomiota sekä yleisiin että hankekohtaisiin huomioihin.

Hanke täyttää asetuksen mukaiset muodolliset kriteerit ja sisällölliset vähimmäisvaatimukset. Myönnettävä avustus perustuu hakemuksen yleiseen ja investointikohtaiseen arviointiin, hankesuunnitelman laajuuteen ja hankkeen toteutuskelpoisuuteen. Päätös perustuu valtionavustusten

valmistelussa käytettyyn tarkoituksenmukaisuusharkintaan ja valtionavustusten investointikohtaisiin kokonaisuromääriin.

Investointikohtaiset perustelut:

Investointiin Työkykyohjelman laajennus valtionavustusta myönnetään hakemuksen liitteenä toimitettuun hankesuunnitelmaan nähden seuraavin muutoksin ja huomioon:

- Hankesuunnitelmaa on tarkennettava, mitkä kunnat ovat mukana hankkeessa.
- Hankesuunnitelmaan on tarkennettava toimenpideoSION 1 Työkyvyn tuki osaksi tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskusta sekä toimenpideoSION 2 Laatukriteereihin perustuva tuetun työllistymisen työhönvalmennus toimenpiteet ja palveluista vastaavat toimijat.
- Hankesuunnitelmaan on tarkennettava, miten osallistutaan toimenpideoSION 3 Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen TTL:n ja AMK:n tarjoamiin koulutuksiin. Hankesuunnitelmaan on kirjattava lauseke, että ammattilaisten on mahdollisuus osallistua Työkykyohjelman laajennuksen järjestämiin koulutuksiin työajalla.
- Hankesuunnitelmaan on tarkennettava alustava arvio asiakasmääristä.
- Rahoituksen ehtona on, että ensimmäiset toimintamallien versiot on laadittu Innokylään syyskuun loppuun 2023 mennessä. Hankesuunnitelmassa on tarkennettava toimintamallien aikataulu.

Investointiin IPS – Sijoita ja valmenna valtionavustusta myönnetään hakemuksen liitteenä toimitettuun hankesuunnitelmaan nähden seuraavin muutoksin ja huomioon:

- Työllisyyspalveluiden yhteistyökumppani tulee nimetä selkeämmin hankesuunnitelmassa.

Investointiin 1 valtionavustusta myönnetään hakemuksen liitteenä toimitettuun hankesuunnitelmaan nähden seuraavin muutoksin ja huomioon:

- Lasten interventionavigaattoria ei rahoiteta, koska sen kehitystyö on vielä liian varhaisessa vaiheessa.
- Työpaketti 5 Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten työnjaon ja tehtävärakenteiden alueellinen kehittäminen ei ole investoinnin 1 mukainen toimenpide, eikä sitä voida rahoittaa nyt esitettynä kokonaisuutena. Siltä osin, kuin siinä kuvattujen kehittämistoimien voidaan arvioida tukevan muiden työpakettien toteutumista, niitä voidaan siirtää vastaaviin työpakettikokonaisuuksiin.

Investointiin 2 valtionavustusta myönnetään hakemuksen liitteenä toimitetun hankesuunnitelman mukaisiin toimenpiteisiin.

Investointiin 3 valtionavustusta myönnetään hakemuksen liitteenä toimitettuun hankesuunnitelmaan nähden seuraavin muutoksin ja huomioon:

- Kirjaamiskäytäntöjen kehittämisen hankesuunnitelmaa on tarkennettava kehittämistyön kohdentamisen osalta.
- Rakenteellisen sosiaalityön hankesuunnitelmaa on tarkennettava hakuehtojen mukaisesti kansalliseen verkostotyöhön ja mallinnukseen osallistumisen, kansallisesti kehitetyn toimintamallin alueellisen toimeenpanon sekä toimijoiden välisen yhteistyön osalta.

Investointiin 4 valtionavustusta myönnetään hakemuksen liitteenä toimitettuun hankesuunnitelmaan nähden seuraavin muutoksin ja huomioin:

- Avustusta ei myönnetä Uudet digitaaliset innovaatiot työpakettiin 1: Digitaalisten mielenterveyspalveluiden jatkokehittäminen. Kansalaisten digitaalisten palvelujen ja ammattilaisten digitaalisten järjestelmien käyttöönottojen ja kehittämisen rahoitus on kohdennettu investointi 4 osa-alueisiin 1-2, ei osa-alueeseen 4. Uudet digitaaliset innovaatiot.
- Avustusta ei myönnetä Uudet digitaaliset innovaatiot työpakettiin 2: Kansalaisen sähköisen kokonaisasioinnin ja omahoidon etäpalvelukokonaisuuden yhteiskehittäminen hyvinvointialueiden kesken. Kansalaisten digitaalisten palvelujen ja ammattilaisten digitaalisten järjestelmien käyttöönottojen ja kehittämisen rahoitus on kohdennettu investointi 4 osa-alueisiin 1-2, ei osa-alueeseen 4. Uudet digitaaliset innovaatiot.

Hankkeen toimeenpanossa tulee kiinnittää erityistä huomiota siihen, että hankesuunnitelma ei sisällä päällekkäisiä toimenpiteitä muiden valtionavustusten kanssa. Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia kehittämistyön yhteensovittamisesta hyvinvointialueen toimintaan. Valtionavustusta ei saa käyttää hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) mukaisten tehtävien rahoittamiseen, ellei näillä toimilla ole välitöntä yhteyttä hankkeen kokeilu- ja kehittämistyöhön tai uusien toimintamallien käyttöönottoon.

Avustus myönnetään täysimääräisenä hankkeen valtionavustukseen oikeuttaviin kustannuksiin ilman omarahoitusosuutta. Avustuksella katetaan kehittämiseen kohdistuvia kustannuksia investoinneittain hankeoppaassa ilmoitetun mukaisesti. Toiminnalla tavoitellut yhteiskunnalliset vaikutukset huomioiden on perusteltua, että kustannukset korvataan niiden täyteen määrään asti.

VALTIONAVUSTUKSEN EHDOT

Valtionavustusten hallinnointiin, valvontaan ja tarkastukseen sovelletaan lakia Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022). Lisäksi tähän valtionavustuspäätökseen sovelletaan valtioneuvoston asetusta elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista sosiaali- ja terveysalan valtionavustuksista vuosina 2021–2025 (1126/2021) ja valtionavustuslakia (688/2001), minkä lisäksi on noudatettava seuraavia ehtoja:

Tarvittavat lisäselvitykset

Hankehallinnoija toimittaa sosiaali- ja terveysministeriöön hankkeen päivitetyn talousarvion ja hankesuunnitelman, jotka vastaavat myönnettyä avustusta, investointikohtaisissa perusteluissa esitettyjä muutostarpeita ja huomioita sekä päätöksen mukaisia ehtoja. Hankesuunnitelman pituus on enintään 32 sivua mukaan lukematta kansilehteä ja sisällysluetteloa. Päivitetty talousarvio ja hankesuunnitelma on toimitettava STM:n kirjaamoon tämän päätöksen asianumerolla 31.3.2023 mennessä.

Valtionavustuksen maksaminen

Valtionavustus maksetaan hankkeen hallinnoijalle toteutuneiden kustannusten perusteella vuosittain kahdessa erässä. Valtionavustuksen maksamiseen voi hakea myös ennakkoa. Avustuksen maksua tulee hakea maksatushakemuksella erikseen jaksoilta 1.1. – 30.6. ja 1.7. – 31.12. Maksatus tapahtuu Lounais-Suomen aluehallintovirastossa. Maksatushakemus liitteineen tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle kahden kuukauden kuluessa maksatusjakson päättymisestä. Pilarin 3 osalta viimeinen maksatushakemus tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle 28.2.2025 mennessä ja se voi sisältää hanketoiminnan kustannukset jaksolta 1.7. – 31.12.2024 sekä hankkeen raportoinnista aiheutuvat kustannukset aikaväliltä 1.1. – 28.2.2025. Pilarin 4 osalta viimeinen maksatushakemus tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle 30.4.2026 mennessä ja se voi sisältää hankkeen raportoinnista aiheutuvat kustannukset aikaväliltä 1.1. – 30.4.2026.

Hankkeen päättymiseen on varauduttava riittävän ajoissa. Hankkeen toiminnot on suunniteltava siten, että hankehallinnoija ehtii tehdä viimeisen maksatushakemuksen määräajassa.

Maksatushakemuksen liitteenä toimitetaan investointikohtaisesti:

- ote kirjanpidon pääkirjasta
- hankkeen tuloslaskelma
- talouden toteuma -lomake
- henkilöstökuluselvitys eli yhteenveto maksatusjaksolla maksetuista palkoista, sekä
- pääkirjanavain eli tarkempi selvitys palvelujen ostoista ja muista hankinnoista ja niiden kilpailutuksesta.

Maksatuksen tekemiseksi edellytetään, että hankkeen toiminnasta on raportoitu hankesalkkuun päätöksen mukaisesti.

Maksatushakemuksen tekemiseen liittyvät ohjeet ja lomakkeet löytyvät kestävän kasvun ohjelman verkkosivuilta (<https://stm.fi/toinen-valtionavustushaku>).

Maksatushakemusta tehtäessä tulee ottaa huomioon, mitä tässä päätöksessä ja sosiaali- ja terveysministeriön sekä Lounais-Suomen aluehallintoviraston antamissa ohjeissa on todettu valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Lounais-Suomen aluehallintovirastolla on oikeus tarvittaessa pyytää maksatuksiin liittyviä lisäselvityksiä.

Jos on epäselvää, onko kustannus valtionavustukseen oikeuttava kustannus, hanketoimijan tulee ottaa etukäteen yhteyttä Lounais-Suomen aluehallintovirastoon.

Hyväksyttävät kustannukset

Avustusta saa käyttää vain siihen tarkoitukseen, johon se on myönnetty. Hakemuksen yhteydessä toimitettuun talousarvioon sisällytettyjä kustannuseriä ei ole hyväksytty sellaisenaan tällä päätöksellä, vaan kustannuksia arvioidaan erikseen maksatushakemuksen yhteydessä.

Valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia ovat hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset:

- 1) hallinnointikustannukset;
- 2) henkilöstökustannukset;
- 3) matkakustannukset;
- 4) toimitilojen vuokrat;
- 5) välittömästi tavoitteen toteuttamiseen liittyvät irtaimen omaisuuden hankintakulut;
- 6) ulkopuolisista lähteistä hankitun tutkimuksen, tietämyksen, konsultoinnin ja vastaavien asiantuntijapalveluiden kustannukset sekä käyttöoikeudet ja lisenssit;
- 7) määritellyn tavoitteen toteuttamiseksi välttämättömät muut kuin 1–6 kohdassa tarkoitetut kustannukset.

Välittömästi valtionavustuksen kohteena olevasta toiminnasta syntyvät tuotot vähennetään valtionavustukseen oikeuttavista kustannuksista. Hyväksyttävistä kuluista vähennetään myös samaan

tarkoitukseen myönnettyt muut julkiset avustukset, jollei päätöksestä muuta ilmene. Hanketoimijoiden muun toiminnan tuotot eivät vaikuta avustuksen määrään.

1) Hallinnointikustannukset

Hankkeen hallinnointikustannukset voivat olla hankkeelle kohdennettuja yleiskustannuksia. Hallinnointikustannukset tulee pystyä osoittamaan kohdentamisperusteet (jakoperusteet) sisältävällä laskelmalla.

2) Henkilöstökustannukset

Hyväksyttäväksi kustannuksiksi katsotaan avustettavaa hanketta varten määrääjäksi palkatuista henkilöistä aiheutuvat henkilöstökustannukset. Hankkeen henkilöstökustannuksiksi katsotaan myös hanketoimijoiden muiden työntekijöiden kustannuksia siltä osin kuin työpanos on kohdistunut hankkeelle. Työpanoksen siirrosta aiheutuvat palkkakustannukset tulee olla todennettavissa hankkeen kirjanpidosta. Työpanoksen siirtona tehtävän hanketyön kirjaa omaan hankekirjanpitoonsa se osatoteuttaja, johon työntekijä on työsuhteessa.

Em. henkilöiden palkkamenot hankkeen toteuttamiseksi välttämättömään kehittämistilaisuuteen tai koulutukseen osallistumisen ajalta ovat valtionavustukseen oikeuttavia kustannuksia.

Hankkeen henkilöstömenojen tulee kohdentua kehittämistoiminnasta, esimerkiksi uuden toimintamallin käyttöönotosta ja sen arvioinnista, aiheutuviin kustannuksiin, joten ne eivät saa sisältää hanketoimijan perustyöstä aiheutuvia kustannuksia. Uusien pysyvien virkojen perustaminen ei oikeuta valtionavustukseen.

Osassa alueita ovat tarpeen hankkeistetut jonojen ja kasautuneen palvelutarpeen purkutoimet. Tämä edellyttää hetkellisesti tavallista enemmän kapasiteettia. Silloin kun nämä kytkeytyvät välittömästi kehittämis- ja kokeilutoimiin tai uusien toimintamallien käyttöönottoon, voidaan näitä toimia rahoittaa valtionavustuksella.

Avustettavassa toiminnassa työskentelevän henkilöstön työsuhte-etuudet (esim. työterveyshuolto, lomarahat, loma-ajan palkat) ovat hyväksyttäviä kustannuksia siltä osin kuin ne ovat määrältään kohtuullisia ja vastaavat kyseisen organisaation muun vastaavissa tehtävissä toimivan henkilöstön työsuhte-etuuksia.

Työntekijöiden irtisanomistilanteissa avustuksella voi kattaa ainoastaan palkkakuluja, joita vastaan on työntekovelvoite, eli joita vastaan tehdään todellisia työsuoritteita avustetulle toiminnalle.

3) Matkakustannukset

Valtionavustukseen oikeuttavia kotimaan matkakustannuksia ovat hankkeen työntekijöiden, asiantuntijapalveluiden tarjoajien, kuten kouluttajien, sekä hankkeen ohjausryhmän jäsenten ja varajäsenten matkakulut. Matkakulujen tulee olennaisesti liittyä hankkeen tavoitteiden toteuttamiseen. Matkustuksessa tulee noudattaa toimialojen yleistä matkustussääntöä (esim. KVTES) ja työnantajan ohjeistusta.

Ulkomaanmatkan kulujen hyväksymisen edellytyksenä on, että matkaan on haettu ennakoon lupa sosiaali- ja terveysministeriöstä. Samoin on etukäteen hankittava hyväksyminen ulkomailta hankittavan koulutuksen kustannuksiin. Ulkomaanmatkojen kulut voidaan hyväksyä ainoastaan erityisellä perusteella ja tällöinkin hyväksytään pääsääntöisesti vain hankkeen yhden tai kahden työntekijän matkakulut.

4) Toimitilakustannukset

Avustettavasta toiminnasta johtuvat tarpeelliset ja määrältään kohtuulliset vuokratulot ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Mikäli avustettu toiminta tapahtuu hanketoimijoiden omistamissa tiloissa, toimitilakuluksi hyväksytään vain tiloista maksettava hoitovastike sekä toimitilojen käyttö- ja ylläpitokuluja, elleivät ne jo sisälly edellä mainittuun hoitovastikkeeseen. Korjaus- ja rahoitusvastikekuluja ei voida kattaa avustuksella.

5) Irtaimen omaisuuden kustannukset

Valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi ei hyväksytä laite- tai kalustehankintoja tai muita investointeja, ellei hankinnoista ole ennen niiden tekemistä sovittu STM:n kanssa. Poikkeuksena ovat hankkeeseen palkatun hankehenkilöstön henkilökohtaiseen käyttöön tulevat työvälineet, kuten tietokone ja matkapuhelin sekä niiden käytöstä aiheutuvat kustannukset.

6) Asiantuntijapalvelut, käyttöoikeudet ja lisenssit

Tietoteknologian kehittämiseen liittyvien menojen hyväksyminen valtionavustukseen oikeuttaviksi kustannuksiksi edellyttää, että ne toimenpiteet, joista kustannukset aiheutuvat, ovat etukäteen hyväksytty STM:ssä. STM on antanut asiasta erillisen ohjeen (liite 5).

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat tietojärjestelmän hankinnan ja käyttöönoton suunnittelusta ja koulutuksesta aiheutuvat henkilöstökulut ja asiantuntijatyön hankinnan kustannukset.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat myös hankkeen toteuttamisen kannalta välttämättömät lisenssikustannukset valtionavustuksen käyttöajalle.

Välttämättömät lisenssi- ja käyttöoikeuskustannukset teknologian osalta tarkoittavat kehittämisvaiheen kustannuksia valtionavustuksen käyttöaikana. Tällöin on kyse määräaikaisesta lisenssistä, käyttöoikeudesta tai vastaavasta rajatulle henkilökunnalle, kuten hankehenkilöt ja kehittäjät.

7) Muut kustannukset

Kokous-, tarjoilu- ja edustuskulut

Kohtuullisina kokous-, tarjoilu- ja edustuskuluina hyväksytään sellaiset kustannukset, jotka ovat perusteltuja tavanomaisen vieraanvaraisuuden tai huomaavaisuuden osoittamiseksi.

Arvonlisävero

Arvonlisäverokustannuksina hyväksytään vain ne maksetut arvonlisäverot, jotka jäävät toiminnan lopullisiksi kustannuksiksi ja joista hanketoimija ei saa palautusta.

Hankkeen raportoinnin kustannukset

Hankkeen raportoinnista ja avustuksen käyttöä koskevasta selvityksestä aiheutuvat kustannukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia. Pilarin 4 osalta 31.12.2025 jälkeen ja pilarin 3 osalta 31.12.2024 jälkeen syntyvät kustannukset ovat hyväksyttäviä vain, mikäli ne liittyvät välittömästi sosiaali- ja terveysministeriön edellyttämään hankkeen raportointiin, kuten loppuraportin viimeistelytyön sekä hanketta koskevan tilintarkastajan lausunnon kustannukset.

Kustannukset, joita ei hyväksytä

Hyväksyttäviä kustannuksia eivät ole:

- palvelusetelien käytöstä syntyvät kustannukset
- kustannukset, jotka ovat syntyneet ennen 31.12.2022, lukuun ottamatta hankehakemuksen valmistelusta aiheutuneita ja todennettavissa olevia kustannuksia
- poistot ja laskennalliset erät kuten laskennalliset vuokrat ja varaukset (pois lukien lomapalkkavaraus). Laskennalliset kulut eivät perustu toteutuneisiin kuluihin eikä niihin liity rahavirtaa (esim. avustuksen saajan omistamasta tilasta ei voi jyvittää laskennallista vuokraa hankkeen kuluksi).
- lainojen lyhennykset, rahoituskulut tai korot
- ei-lakisääteiset lisäeläkkeet tai tulospalkkiot
- liike- ja sijoitustoiminnan kustannukset
- oikeudenkäyntikulut tai oikeuden langettamat korvaukset sekä muut rangaistusluonteiset maksut, kuten takaisinperinnästä suoritettavat velvoitteet, sakot, viivästyskorot tai muistutusmaksut
- tilojen rakentamisesta, laajentamisesta tai perusparannuksesta aiheutuvat kustannukset
- ahkeruusraha tai siihen rinnastettava korvaus (työtoimintaraha tai työosuusraha)
- irtisanomiskorvaukset ja maksetut palkat ilman työntekovelvoitetta (esimerkiksi irtisanomistilanteessa)
- rahana tai siihen verrattavana suorituksena annetut lahjat
- muun toiminnan kustannukset tai alijäämät
- sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain (817/2015) 5 §:ssä tai terveydenhuoltolain (1326/2010) 5 §:ssä tarkoitetusta kunnan tai muun työnantajan lakisääteisestä täydennyskoulutusvelvoitteesta aiheutuvat työnohjauskustannukset ja koulutuskustannukset
- tieteellisen tutkimuksen tai opinnäytetöiden kustannukset siltä osin kuin ne eivät liity suoraan kehittämistyöhön

Avustuksen käyttöä koskeva sopimus

Avustusta saa käyttää muun kuin hankehallinnoijan toiminnan tai hankkeen avustamiseen vain päätöksessä todetulla tavalla. Hankehallinnoijan on tehtävä sopimus valtionavustuksen käytöstä, käytön valvonnasta ja niiden ehdoista kunkin osatoteuttajan kanssa. Sopimuksen tulee sisältää tieto siirrettävän avustuksen määrästä sekä ehto osatoteuttajien velvollisuudesta antaa hankehallinnoijan osoittaman tilintarkastajan käyttöön tilintarkastajan lausunnon laatimiseksi tarvittava aineisto sitä pyydettyä veloitusetta. Muut sopimuksen ehdot on määritelty päätöksen liitteenä olevassa avustuksen siirtosopimuksen malliasiakirjassa.

Sopimus avustuksen käytöstä tulee toimittaa Lounais-Suomen aluehallintovirastolle 30.4.2023 mennessä.

Hankehallinnoija on vastuussa avustuksen oikeasta käytöstä koko avustettavan hankekokonaisuuden osalta. Hankehallinnoija sitoutuu toimittamaan osatoteuttajalle valtionavustuspäätöksen ehtoineen, sekä muut tarvittavat avustuksen käyttöä koskevat ohjeistukset.

Valtionavustuksella hankittu omaisuus

Valtionavustuksella hankittua omaisuutta ei saa käyttää pysyvästi muuhun kuin valtionavustuspäätöksessä määritellyyn käyttötarkoitukseen. Omaisuuden omistus- tai hallintaoikeutta ei saa luovuttaa toiselle valtionavustuksella hankitun omaisuuden käyttöaikana. Tällä päätöksellä omaisuuden käyttöajaksi määrätään kymmenen vuotta valtionavustuksen viimeisen erän maksamisesta. Omaisuus voidaan kuitenkin luovuttaa toiselle julkisen hallinnon toimijalle, joka tuottaa avustettavaan toimintaan liittyvää palvelua, esimerkiksi uudistettaessa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennetta.

Hankinnat

Hanketoimijoiden tulee noudattaa hankintalainsäädäntöä (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista, 1397/2016). Valtioon, kuntiin tai seurakuntiin kuulumaton toimija on hankintalain tarkoittama hankintayksikkö ja velvollinen kilpailuttamaan hankintansa hankintalain mukaisesti, jos se täyttää hankintalaissa määritellyt julkisoikeudellisen laitoksen tunnusmerkit tai saa avustusta tiettyyn hankintaan yli 50 % hankinnan arvosta.

Kaikki hankinnat tulee tehdä kokonaistaloudellisesti edullisimmalla tavalla. Vaikka hankinta ei kuuluisi julkisista hankinnoista annetun lain soveltamisalaan, kaikki vähäistä suuremmat hankinnat avustettavaan toimintaan (hankinnan arvo 20 000 euroa + alv tai enemmän) on toteutettava pyytämällä tarjouksia useammalta kuin yhdeltä tavar- tai palveluntoimittajilta. Jos hankintakokonaisuus toteutetaan erillisinä osina, kaikkien osien ennakoitu arvo on otettava huomioon hankinnan kokonaisarvoa laskettaessa.

Jos hankinta tehdään esimerkiksi sen luonteesta johtuen ilman vertailtavia tarjouksia, edellytetään perusteluita valitun toimintatavan osalta.

Tarjouspyyntöihin ja tarjouksiin liittyvät asiakirjat on säilytettävä huolellisesti osana hallinto- ja kirjanpitoaineistoa ja ne tulee toimittaa pyydettyä ministeriölle.

Jos hanketoimija tuottaa tarvitsemansa palvelun tai tavar- tai palvelun itse, hyväksyttävänä kuluina huomioidaan vain palvelun tai tavar- tai palvelun todelliset tuotantokustannukset ilman katetta.

Velvollisuus edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta

Avustuksen saajan tulee toiminnassaan edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta, sekä noudattaa tasa-arvolaisia (laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta 609/1986) ja yhdenvertaisuuslaissa (1325/2014) säädettyjä työnantajavelvoitteita.

Työajanseurannan järjestäminen

Avustuksella katettavaksi esitettävien henkilöstökustannusten on perustuttava todelliseen työskentelyyn avustetuissa toiminnassa. Jos avustettuun toimintaan osallistuva työntekijä työskentelee myös hanketoimijan muussa toiminnassa, tulee tämän työajan käyttö todentaa pitämällä työtehtävien suorittamisesta seuranta. Jos avustettuun toimintaan osallistuva työntekijä työskentelee hankkeen eri investointien mukaisessa toiminnassa, tulee työajan käyttö todentaa pitämällä työtehtävien suorittamisesta investointikohtaisesta seuranta.

Työajanseuranta voidaan toteuttaa eri tavoin, mutta sen tulee olla tuntiperusteista ja jatkuvaa. Työajanseurantatiedot tulee dokumentoida luotettavasti. Sekä työntekijä että esimies allekirjoittavat (kuittaavat) työaikaseurannan. Työajanseurantatiedot on esitettävä pyydettyäessä.

Avustettavalle toiminnalle kirjatut osuudet henkilöstökuluista tulee täsmäyttää työajan seurannan mukaisesti investointikohtaisesti toteutuneisiin työtunteihin. Täsmäytys ja mahdolliset oikaisut kirjanpitoon tulee tehdä viimeistään tilinpäätösvaiheessa. Tällaiset oikaisut voivat kohdistua palkkakuluihin, palkan

lakisääteisiin sivukuluihin ja vapaaehtoihin henkilöstökuluihin. Myös sairauspoissaolojen, loma-ajan palkkojen ja lomarahojen kustannukset tulee kohdistaa eri kustannuspaikoille toteutuneiden työtuntien suhteessa.

Ohjausryhmän asettaminen

Hankkeella tulee olla ohjausryhmä, jossa tulee olla kattava edustus hankkeessa mukana olevista toimijoista sekä keskeisistä sidosryhmistä. Ohjausryhmä voi olla yhteinen alueen muiden sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeiden kanssa. Valvoja ei ole ohjausryhmän varsinainen jäsen, mutta hänet tulee kutsua hankkeen ohjausryhmän kokouksiin ja ohjausryhmän pöytäkirjat tulee toimittaa hänelle tiedoksi.

Tekijänoikeudet

Avustuksella tuotettujen tuotosten tulee olla hankkeen päätyttyä vapaasti hyödynnettävissä eikä niihin liittyvillä tekijänoikeuksilla saa rajoittaa tuotosten hyödyntämistä. Poikkeuksen muodostavat moraaliset tekijänoikeudet, esimerkiksi hankkeessa syntyvän julkaisun yhteydessä on mainittava julkaisun kirjoittaneen henkilön nimi. Hanketoimijat eivät saa periä maksua avustuksella tuotettujen tuotosten tekijänoikeuksien myöhemmästä hyödyntämisestä.

Hankeaineiston säilyttäminen

Kaikkien hanketoimijoiden tulee säilyttää hankkeeseen liittyvä kirjanpito sekä muu aineisto siten, että valtionavustuksen käytön valvonta on mahdollista myös hankkeen päättymisen jälkeen. Valtionavustuslain (688/2001) 29 §:n mukaan velvollisuus palauttaa valtionavustus tai sen osa raukeaa, kun kymmenen vuotta on kulunut valtionavustuksen tai sen viimeisen erän maksamisesta. Hallinnoija huolehtii siitä, että hankkeen aineisto säilytetään kymmenen vuoden ajan avustuksen viimeisen erän maksamisen jälkeen.

Kirjanpito

Hanketoimijoiden on järjestettävä kirjanpitoa kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla ja siten, että avustuksen käyttöä voidaan kirjanpidosta luotettavasti seurata. Hankkeen kirjanpito tulee eritellä investointikohtaisiin kokonaisuuksiin. Hankkeen kirjanpidon tulee olla selkeästi kunkin hanketoimijan muusta kirjanpidosta erikseen raportoitavissa. Kirjanpidon tilit ja vientiselitteet tulee nimetä huolellisesti siten, että ne ovat riittävän informatiivisia oikeiden tietojen antamiseksi avustuksen käytöstä.

Hanketoimijoiden on järjestettävä tilintarkastus tilintarkastuslaissa (1141/2015) säädetyllä tavalla.

Hankeraportointi

Hankkeen etenemisestä tulee raportoida valtionhallinnon hankesalkkuun (hankesalkku.dvv.fi) sosiaali- ja terveysministeriön erikseen määrittelemällä tavalla. Raportointi tulee tehdä EU-komission raportointiohjeisiin perustuvalla tavalla.

Hanketoimijat ovat velvollisia toimittamaan Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitokselle ja sosiaali- ja terveysministeriölle ohjelman tavoitteiden toteutumisen seuraamiseksi ja arvioimiseksi tarpeelliset tiedot.

Hankeaikaisesta ja sen päätyttyä tehtävästä arvioinnista sekä näitä koskevista asiakirjoista on pyydettyä annettava tieto sosiaali- ja terveysministeriölle sekä Lounais-Suomen aluehallintovirastolle.

Hankehallinnoija vastaa valtionavustushankkeen työskentelystä Innokylässä. Hanke tulee rekisteröidä Innokylän verkkopalveluun. Hankesuunnitelma, hankkeen tavoitteet ja päämäärät sekä hankkeen tuloksena syntyvät toimintamallit, muut tuotokset ja tulokset kirjataan Innokylään. Tiedot on tallennettava

Innokylään 31.3.2023 mennessä ja pidettävä sen jälkeen jatkuvasti ajan tasalla. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjeistaa hankkeiden työskentelyä Innokylässä.

Muutoksista ilmoittaminen hankkeen aikana

Hankeavustus kohdentuu kehittämistyöhön, jossa tulee kiinnittää huomiota ajankohtaiseen tilanteeseen ja muutoksiin hankkeen toimintaympäristössä (esim. Covid-19-kriisin jälkihoito). Jos hankkeen sisältöön tai talousarvioon on tarpeen tehdä muutoksia avustuspäätöksen jälkeen, on avustuksen saajan oltava etukäteen yhteydessä sosiaali- ja terveysministeriöön. Ministeriö arvioi annettujen tietojen pohjalta muutospäätöksen tarvetta. Valtionavustuksen maksamisen edellytyksenä on, että muutoksista huolimatta valtionavustuksen myöntämisen perusteet edelleen täyttyvät.

Muut ehdot

Valtionavustuksen saajan on kaikessa hanketta koskevassa viestinnässä ja aineistoissa ilmaistava rahoituksen alkuperä ja varmistettava Euroopan unionin rahoituksen näkyvyys pitämällä esillä unionin tunnusta ja rahoitusta koskevaa mainintaa, jossa lukee "Euroopan unionin rahoittama – NextGenerationEU".

Valtionavustuksen saajan on tukeuduttava kehitettävissä toimintaprosesseissa ja tietojärjestelmäratkaisuissa valtakunnallisiin toimintamalleihin ja tietojärjestelmäpalveluihin. Hankkeessa toteutettavan kehitystyön on oltava lainsäädännön, Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen määräysten ja ohjeiden sekä valtakunnallisen SOTE ja/tai HYTE kokonaisarkkitehtuurin linjausten mukaista. Valtionavustuksen myöntäjä voi tarvittaessa arvioida hankkeiden arkkitehtuurinmukaisuutta. Hakijan tulee huomioida laki hallinnon yhteisistä sähköisen asiointin tukipalveluista (571/2016) ja sen asettamat velvoitteet, sekä tukeuduttava kehittämisessä Suomi.fi -palveluihin, kun se on mahdollista.

Tätä valtionavustusta ei saa käyttää päällekkäin kohteisiin, joita rahoitetaan toisista valtionavustuksista. Kehittäminen on sovittava yhteen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa tehtävän kehittämisen kanssa (mukaan lukien psykososiaalisten menetelmien ja OT-keskusten kehittämisen koordinaatiohankkeet). Hyvinvointialueiden aloittamiseen liittyvä välttämätön tietojohtamisen kehittäminen sekä vähimmäistietosisällön ja Virta-hankkeen tuotosten käyttöönotto on osoitettu SOTE-uudistuksen ICT-muutosrahoituksesta toteutettavaksi.

Terveystyökaluun ei myönnetä valtionavustusta Suomen kestävän kasvun ohjelmasta siltä osin kuin on kyse yksittäisiin ihmisiin kohdistuvasta profiloinnista ja automaattisesta päätöksenteosta. Toisilain tietojohtamisen tarkoituksessa työkalun käyttäminen on sallittua.

Valtionavustuksen saaja sitoutuu osallistumaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimaan kansallisen (DigiFinland Oy, DVV, Kela) ja alueellisen tason yhteistyöhön sekä tiedonjakamiseen.

Siltä osin kuin hankkeessa kehitetään, laajennetaan tai jalkautetaan iäkkäiden kotona asumista tukevia teknologioita ja digipalveluja, valtionavustuksen saajan tulee osallistua THL:n koordinoimaan ikäteknologian (Kotona asumisen teknologiat ikäihmisille, KATI) yhteistyöhön ja tiedonjakamiseen.

Valtionavustuksen saajan on huolehdittava, että lakisääteiset vaikutusten arviot tulee tehdä (esim. tietosuoja-asetuksen mukaiset vaikutusarviot sekä tiedonhallintalain mukaiset muutosvaikutusten arviot). Mikäli arvioinneissa ilmenee epäselvyyksiä tai haastavia muutoskohteita, niin nämä on tuotava hankkeen valvojan tietoon.

Hankkeiden tulee käynnistysvaiheessa täsmentää seurannassa käytettävät mittarit siten, että ne tukevat toimenpiteiden seuranta ja tavoitteiden saavuttamista.

Hoitoonpääsyn määräaikaisten osalta on noudatettava mitä terveydenhuoltolaissa säädetään.

Erityisesti pilarin 3 investoinnin Työkykyohjelman laajennuksen kehittämistä koskevat ehdot

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia, että toimenpiteillä vastataan investoinnin indikaattoriin: Työkykyohjelma laajennetaan hyvinvointialueen sisällä niiden kuntien alueille, jotka eivät ole mukana meneillään olevassa Työkykyohjelmassa.

Valtionavustuksen saajan on huolehdittava, että hankkeessa toteutettavat toimenpiteet tukevat Työkykyohjelman laajennuksen (STM) tavoitteita: osatyökykyisten työttömien työllistymisen edellytyksiä, työ- ja toimintakykyä ja yhteiskunnallista osallisuutta.

Valtionavustuksen saaja toteuttaa hankkeessa moniammatillista ja monialaista yhteistyötä. Valtionavustuksen saaja sitoutuu rakentamaan työkyvyn ja työllistymisen tuen palvelukokonaisuutta, jossa huomioidaan yhdyspinnat hyvinvointialueiden ja kuntien kanssa. Yhteistyötä tehdään TE-palveluiden, Kelan ja järjestöjen kanssa.

Valtionavustuksen saaja toteuttaa hankkeen toimenpiteillä sosiaali- ja terveystieteiden työkyvyn tuen palvelut.

Valtionavustuksen saajan on otettava hankkeessa käyttöön laatukriteereihin perustuvan tuetun työllistymisen työhönvalmennus osana sosiaalihuollon palveluita.

Valtionavustuksen saajan on huolehdittava, että hankkeessa vahvistetaan ammattilaisten osaamista ja sitoudutaan osallistumaan Työterveyslaitoksen ja ammattikorkeakoulujen tarjoamiin koulutuksiin.

Valtionavustuksen saaja sitoutuu siihen, että hankkeessa on huomioitu tavoitteiden mukaiset, hankeoppaassa esitetyt kohderyhmät, tehdään käytännön asiakastyötä työkyvyn tuen palveluissa ja laatukriteereihin perustuvassa tuetun työllistymisen työhönvalmennuksessa. Asiakkaat osallistetaan kehittämistyöhön.

Valtionavustuksen saaja sitoutuu osallistumaan kansallisella tasolla tapahtuvaan kehittämistyöhön.

Erityisesti pilarin 3 investoinnin IPS – Sijoita ja valmenna kehittämistä koskevat ehdot

Hankkeessa työskentelevien tulee sitoutua työvalmennukseen suuntautuvan Kuntoutus-, tuki- ja ohjauspalvelujen erikoisammattitutkinnon (tai sen osien) suorittamiseen.

Hankehallinnoijan on tehtävä IPS-mallin mukaisesti tiivistä yhteistyötä työllistymisen tuen palveluja tarjoavan yhteistyökumppanin kanssa.

Erityisesti pilarin 4 investoinnin 1 kehittämistä koskevat ehdot

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia, että toimenpiteillä vastataan investoinnin 1 indikaattoriin: niiden toteutuneiden kiireettömien hoitokäyntien osuus, joissa saavutetaan hoidon saamiselle asetettu seitsemän päivän määräaika, nousee 80 prosenttiin.

Investoinnin kohteena oleviin haavoittuviin ryhmiin on sisällyttävä vähintään nuoret tai nuoret aikuiset, joilla on tunnistettuja tai tunnistamattomia mielenterveys- tai päihdehäiriöitä.

Investoinnissa 1 on huomioitava digipalveluiden katveeseen jäävät ryhmät, ja myös heidän tarpeen mukaiset palvelunsa on varmistettava. Toimenpiteiden tulee tukea koko palvelujärjestelmän kehittämistä sekä sisällöllisesti että viestinnällisesti siten, että digipalvelut ja muut palvelut muodostavat tarkoituksenmukaisen ja asiakaslähtöisen kokonaisuuden. Toiminta yhteensovitetään kansallisesti toteutettavien strategioiden sekä julkisesti rahoitettujen ohjelmien, erityisesti Tulevaisuuden sote-keskus ohjelman, Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman sekä Kansallisen mielenterveysstrategian kanssa.

Toimenpiteiden tulee edistää hoito-, palvelu- ja kuntoutusketjuja ja -kokonaisuuksia siten, että tuetaan ja edistetään palveluiden jatkuvuutta, monialaista yhteistyötä ja palveluiden yhteensovittamista eri toimijoiden välillä sekä asiakaskeskeistä toimintatapaa. Jatkuvuutta tulisi vahvistaa muun muassa omalääkäri- ja omahoitajamallin tai perhelääkärimallin kautta.

Psykoterapeuttisten ja psykososiaalisten menetelmien käyttöönotossa on tehtävä yhteistyötä yhteistyöalueen kanssa keskeisistä asetuksen (582/2017) mukaisesti. Yhteistyöalue vastaa menetelmien koordinaatiosta alueellaan.

Silloin kun toimenpiteitä kohdistetaan opiskeluhooltoon, on huomioitava oppilas- ja opiskelijahuoltolain (20.12.2013/1287) määrittely opiskeluhoollon kokonaisuudesta. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaan opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä koko oppilaitosyhteisöä tukevana opiskeluhoitona. Lisäksi oppilailla on oikeus yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon, johon kuuluvat koulu- ja opiskeluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut.

Valtionavustuksen saajan tulee osallistua THL:n organisoimaan läpimurtotyöskentelyyn ja nimetä yhdyshenkilö läpimurtotyöskentelyyn ja vertaiskehittämisen verkostoon. Yhdyshenkilö voi olla sama tai tarpeen mukaan voidaan nimetä eri yhdyshenkilöt. Avustuksensaajan tulee varata valmennuksien lähtöpäivien kustannuksiin (osallistujien matkat, majoitus, kokouspaketit, työajan käyttö) rahoitusta saamastaan valtionavustuksesta.

Jononpurkuun liittyviä kustannuksia voidaan rahoittaa vain silloin, kun purku liittyy välittömästi hankkeen mukaiseen kehittämistyöhön.

Digitaalisten toimintamallien jalkauttamista koskevat ehdot ovat samat kuin investoinnissa 4.

Erityisesti pilarin 4 investoinnin 2 kehittämistä koskevat ehdot

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia, että toimenpiteillä vastataan investoinnin 2 indikaattoriin: Osana sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta kehitetään ja otetaan käyttöön monialaisten palvelujen (mukaan lukien sosiaali- ja terveydenhuoltopalvelut sekä kulttuuri-, liikunta- ja luontoon liittyvät palvelut) integroidut toimintamallit ja digitaaliset palvelut (kvartaali 4/2024 mennessä).

Valtionavustuksen saaja nimeää investointiin 2 vastuuvastavalmistelijan, joka osallistuu THL:n koordinoimaan kansalliseen valmistelutyöhön. Osana valmistelua tuetaan THL:n ja avustuksen saajien yhteistyönä monialaisen palvelukonseptin kuvaus (kvartaali 2/ 2023 mennessä).

Valtionavustuksella tuetaan hyvinvoinnin monialaiseen palvelukonseptiin liittyvää toimintamallien ja palveluiden kehittämistä sekä investoinnin 4 rahoituksella toteutettujen kansallisten kriteerien mukaisten digitaalisten palveluiden käyttöönottoa. Valtionavustuksen saajan tulee tarvittaessa tarkentaa suunnitelmaansa palvelukonseptin kansallisen määrittelyn valmistuttua siten, että minimivaatimusten toteutuminen varmistetaan.

Erityisesti pilarin 4 investoinnin 3 kehittämistä koskevat ehdot

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia, että toimenpiteillä vastataan investoinnin 3 indikaattoriin: hoitotakuun kansallinen reaaliaikainen seuranta toteutuu kaikissa terveyskeskuksissa (100 %, kvartaali 4 / 2025 mennessä).

Kirjaamisen kehittämisen osalta valtionavustuksen saajan on otettava käyttöön ja sovellettava kansallisia kirjaamisohjeita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa. Kirjaamisen kehittäminen on kohdennettava sekä sosiaali- että terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedon kokonaisuuteen. Valtionavustuksen saajan tulee osallistua THL:n kirjaamisen kehittämistä edistävään verkostoon.

Rakenteisen sosiaalityön osalta valtionavustuksen saajan on osallistuttava THL:n koordinoiman kansallisen rakenteellisen sosiaalityön verkoston toimintaan sekä yhteisen mallin kehittämistyöhön. Valtionavustus kohdennetaan kansallisen toimintamallin toimeenpanoon alueella. Valtionavustuksen saajan tulee kuvata toimijoiden välinen yhteistyö ja sen käytännön toteuttaminen sekä liittymäpinnat sosiaalihuollon kehittämiseen, tietojohdantamiseen ja alueen johtamiskäytäntöihin.

Vaikuttavuusperusteisuuden ja tiedolla johtamisen kehittämisen osalta valtionavustuksen saajan tulee kuvata, miten hyvinvointialue järjestäjänä ohjaa omaa ja hankittua palvelutuotantoaan vaikuttavuusperusteisesti sekä varmistaa tavoitteellisen vaikuttavuusperusteisuuden verkostotyössään kuntien ja muiden sidosryhmien kanssa. Valtionavustuksen saajan tulee osallistua sosiaali- ja terveysministeriön vaikuttavuusverkoston toimintaan sekä vähimmäistietosisällön, THL:n sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuusmittariston (KUVA) ja hyvinvointikertomuksen kehittämiseen.

Erityisesti pilarin 4 investoinnin 4 kehittämistä koskevat ehdot

Valtionavustuksen saajan tulee huolehtia, että toimenpiteillä saavutetaan investoinnin 4 indikaattorin tavoite: 35 % kontakteista hoidetaan etänä sähköisin välinein (chat, etäpalvelut). Kun valtionavustuksen saaja päivittää hankesuunnitelmansa vastaamaan valtionavustuspäätöstä, on saajan asetettava indikaattorin lopputavoite 9/2024-2/2025 aikavälille, jolloin Terveiden ja hyvinvoinnin laitos tekee kansallisen TerveSuomi –tiedonkeruun.

Valtionavustuksen saajan tulee osallistua Suomen kestävä kasvun ohjelman loppuvaiheessa THL:n koordinoimaan kansalliseen työhön digitaalisten palvelujen nykytilan kuvauksen ja kypsyystasoarvion osalta. Tuotokset toimitetaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle erillisen ohjeen mukaisesti. THL hyödyntää ja raportoi tiedot digitaalisten palveluiden kansallisen sekä alueellisen arvioinnin ja kehittämisen tueksi.

Valtionavustuksen saaja ei saa käyttää avustusta alustaratkaisujen tai valmiiden tietojärjestelmäkomponenttien tai -moduulien hankintoihin, mutta hankintoihin liittyvästä suunnittelusta ja koulutuksesta aiheutuvat henkilöstökulut ja asiantuntijatyön kustannukset ovat valtionavustukseen oikeuttavia (Kts. liite 5).

Digitaalisissa välineissä, joita käytetään asiakkaan tilanteen arviointiin tekoälyä tai muita analytiikan keinoja hyödyntäen, tulee noudattaa asiakastietolain vaatimusta asiakas- tai hoitosuhteen olemassaolosta. Jos digivälineen käyttöön liittyy profilointia ja/ tai automaattista päätöksentekoa, on huomioitava, että tietosuojasäätöjen mukaisia käsittelyperusteita ovat asiakkaan suostumus tai lainsäädäntö.

Asiakaspalautteen keruun, sähköisen ajanvarauksen, kansalaisten etäpalvelujen, itse- ja omahoidossa syntyvien tietojen hyödyntäminen palveluissa sekä ammattilaisten digitaalisten järjestelmien kehittämistyön tulee kohdentua investointi 4:n toimenpiteisiin. Em. palvelujen laajentaminen ja jalkauttaminen hyvinvointialueella kohdentuu investointi 1:n toimenpiteisiin.

Valtionavustuksen saajan tulee osallistua Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen koordinoimaan valtakunnallisten toimijoiden ja alueiden yhteistyöhön niiltä osin, kuin hankkeessa kehitetään tai hyödynnetään mobiilisovellusten ja digitaalisten palvelujen arviointimallia.

Valtionavustuksen saajan tulee osallistua hyvinvoinnin monialaisen palvelukonseptin digitaalisten ratkaisujen suunnitteluun ja määrittelyyn sekä kehittämiseen, mikä toteutetaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen koordinoimassa kansallisten toimijoiden ja alueiden yhteistyössä.

Valtionavustuksen saajan tulee huomioida, että hyvinvoinnin monialaisen palvelukonseptin osalta valtionavustuksella tuetaan vain kansallisten kriteerien mukaisten digitaalisten ratkaisujen käyttöönottoa alueella. Hyvinvoinnin monialaisen palvelukonseptin digitaalsiin ratkaisuihin sisältyy monialainen palvelutarjotin, hyvinvointitarkastuksia sekä itsehoidon työkaluja. Mikäli alueella on jo käytössä

digitaalinen hyvinvoinnin monialainen palvelutarjotin, voi valtionavustusta käyttää sen päivittämiseen kansallisten kriteerien mukaiseksi. Valtionavustusta voi käyttää myös digitaalisen asiakas- ja palveluohjauksen työkalujen, kuten hyvinvointi-, kulttuuri- ja/tai liikuntaläheteiden, alueelliseen kehittämiseen ja käyttöönottoon.

Valtionavustuksen saajan tulee tukeutua digitaalisen hyvinvoinnin monialaisen palvelutarjottimen toteuttamisessa alueella ensisijaisesti DigiFinlandin tuottamiin palveluihin. Palvelutarjottimen sisällön tulee olla kuvattuna palvelutietovarannossa kaikkien palveluja toteuttavien (mm. yleishyödylliset yhteisöt) toimijoiden osalta.

Jos rahoitusta käytetään digitaalisiin vertaistukipalveluihin, valtionavustusta voi kohdentaa yleishyödyllisten yhteisöjen digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen ja käyttöönottoon.

Kansallisen kehittämissyhteistyön varmistamiseksi valtionavustuksen saajan tulee selvittää DigiFinland Oy:n kanssa kehittämissyhteistyön mahdollisuudet. Valtionavustuksen saaja, valtionapuviranomainen ja DigiFinland Oy arvioivat kehittämissankkeen mahdollisuuksia laajeta muiden hyvinvointialueiden käyttöön. Korkean potentiaalin kehittämissankkeiden yhteydessä yhtiö toimii hyvinvointialueen kehittäjäkumppanina yhdessä muiden kumppaneiden kanssa.

Valtionavustuksen saajan tulee varmistaa, että digitaalisten palvelujen kehittämistoimenpiteet tukevat Investointien 1 ja/tai 2 osalta esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä.

Avustuksen käyttöä koskeva selvitys

Hankkeen päätyttyä hankehallinnoijan on tehtävä selvitys hankkeesta, sen etenemisestä ja toteuttamisesta, tuotoista sekä kustannuksista. Pilareista 3 ja 4 tehdään yksi yhteinen valtionavustusselvitys investointikohtaisesti. Hankehallinnoija kokoaa yhden selvityksen kaikkien osatoteuttajien osalta. Valtionavustusselvitys tehdään sosiaali- ja terveysministeriön verkkosivuilta löytyvälle lomakkeelle.

Selvitykseen liitetään:

- investointikohtainen selvitys hankkeen lopullisista kustannuksista yhteensä sekä kunkin toteuttajan osalta erikseen;
- investointikohtaiset tuloslaskelmat koskien hankkeen koko toteutusaikaa erikseen kaikilta toteuttajilta;
- auktorisoidun tilintarkastajan lausunto siitä, että avustus on käytetty päätöksen mukaiseen tarkoitukseen.

Lisäksi hankesalkkuun laaditaan tiivis raportti hankkeen toteutumisesta. Sen tulee sisältää kuvaus hankkeen keskeisistä tuloksista sekä havaituista hyvistä toimintakäytännöistä.

Selvitys on annettava mahdollisimman pian hankkeen päättymisen jälkeen ja viimeistään 30.6.2026. Selvitys valtionavustuksen käytöstä toimitetaan Lounais-Suomen aluehallintovirastoon osoitteella Lounais-Suomen aluehallintovirasto, PL 4, 13035 AVI.

Valtionapuviranomaisen valvontaoikeus

Sosiaali- ja terveysministeriö nimeää valvojan kullekin Suomen kestävän kasvun ohjelman hankkeelle. Valvoja toimii hankkeen yhdyshenkilönä ministeriössä ja seuraa ministeriön edustajana hankkeen edistymistä hankesuunnitelman mukaisesti.

Hankehallinnoijan on annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtionavustuspäätöksen ehtojen noudattamisen valvomiseksi oikeat ja riittävät tiedot sekä osallistuttava kutsuttaessa

valtionapuviranomaisen järjestämiin hankkeen toteuttamista, seuranta ja arviointia koskeviin tilaisuuksiin.

Sosiaali- ja terveysministeriöllä tai ministeriön valtuuttamalla tarkastajalla on oikeus suorittaa valtionavustuksen maksamisessa ja käytön valvonnassa tarpeellisia tämän päätöksen mukaiseen toimintaan sekä toiminnan talouteen kohdistuvia tarkastuksia. Tarkastusta suorittavalla on oikeus saada veloituksetta haltuunsa tarkastuksen edellyttämät tiedot ja asiakirjat. Hanketoimijat ovat velvollisia avustamaan tarkastuksen toteuttamisessa. Valtiontalouden tarkastusvirastolla on myös tarkastusoikeus. Lisäksi valtionavustusten tarkastukseen sovelletaan lakia Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022).

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Lounais-Suomen aluehallintovirasto voivat avustaa sosiaali- ja terveysministeriötä hankkeen valvonnassa ja tarkastuksessa, jos sosiaali- ja terveysministeriö niin määrää.

Maksatuksen keskeytys ja valtionavustuksen takaisinperintä

Jos avustusta on käytetty muuhun kuin avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen tai avustuspäätökseen otettuja ehtoja ja rajoituksia ei ole noudatettu, voi ministeriö päätöksellään määrätä avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi.

Ministeriöllä on velvollisuus avustuksen takaisinperintään, jos avustusta on käytetty olennaisesti muuhun tarkoitukseen kuin se on myönnetty tai jos avustuksen saaja on antanut ministeriölle väärän tai harhaanjohtavan tiedon sellaisesta seikasta, joka on olennaisesti vaikuttanut avustuksen saantiin, määrään tai ehtoihin, tai salannut sellaisen seikan.

Velvollisuus takaisinperintään syntyy myös, jos avustuksen saaja on olennaisesti rikkonut avustuksen käyttämistä koskevia säännöksiä tai avustuspäätöksen ehtoja.

Ennen takaisinperintään ryhtymistä, tai sen aikana, on ministeriöllä oikeus asettaa avustus maksukieltoon, jos on perusteltu aihe epäillä, että sitä ei ole käytetty avustuspäätöksen mukaiseen tarkoitukseen. Maksukielto voidaan asettaa myös, jos on perusteltu aihe epäillä, että avustuksen saaja ei ole antanut avustuksen maksamista tai valvomista varten oikeita tai riittäviä tietoja.

Avustuksen saajan on maksettava takaisin perittävälle määrälle avustuksen maksupäivästä korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentin mukaista vuotuista korkoa lisättynä kolmella prosenttiyksiköllä. Jos takaisin perittävää määrää ei makseta viimeistään ministeriön asettamana eräpäivänä, sille on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun korkokannan mukaan.

Yhteyshenkilöt ja lisätietojen antaja

Hankkeen valvoja ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteyshenkilö on ylilääkäri Tuula Kiesepää, p. 029 516 3745, tuula.kieseppa@gov.fi. Hän antaa tarvittaessa myös tätä päätöstä koskevia lisätietoja.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen yhteyshenkilönä toimii kehittämisspäällikkö Aku Äärinen, p. 029 524 7200, aku.aarinen@thl.fi.

Hankehallinnoijan yhteyshenkilönä toimii kehittämisjohtaja Pirjo Mustonen, p. 050-409 4759, pirjo.mustonen@tyks.fi.

Lounais-Suomen aluehallintoviraston yhteyshenkilöinä maksatusasioissa toimii ylitarkastaja Anne Seppälä p. 029 501 8010, anne.seppala@avi.fi.

Sovelletut oikeusohjeet

Valtionavustuslaki (688/2001)

Laki Euroopan unionin elpymis- ja palautumistukivälineen hallinnoinnista, valvonnasta ja tarkastuksesta (537/2022)

Valtioneuvoston asetus elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisista sosiaali- ja terveysalan valtionavustuksista vuosina 2021–2025 (1126/2021)

Valtion talousarvio vuodelle 2022 (146/2021 vp) ja siinä asetettu määräraha

Hallintolaki (434/2003)

Muutoksenhaku

Sosiaali- ja terveysministeriön päätökseen saa valtionavustuslain 34 §:n mukaan vaatia oikaisua siten kuin hallintolaissa (434/2003) säädetään. Oikaisuvaatimusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Perhe- ja peruspalveluministeri

Krista Kiuru

Hankepäällikkö

Kirsi Paasovaara

Liitteet	Liite 1: Oikaisuvaatimusosoitus
	Liite 2: Hankehakemusten arviointilomake
	Liite 3: Yhteenveto hakemuksia koskevista huomioista
	Liite 4: Arviointilausunto
	Liite 5: Hankintoihin liittyvä ohjeistus
	Liite 6: Mallisopimus avustuksen siirrosta
Jakelu	Hankehallinnoija ja päätöksessä mainitut
Tiedoksi	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos YPA valtionavustukset STM APO/OHO/TUTO/YTO Talousasiat Lounais-Suomen aluehallintovirasto / Hankkeet-yksikkö